І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 56. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЦЕНТІВ 20 CENTS СУБОТА, 22-го БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1975 No. 56. VOL. LXXXII.

У Детройті відзначать 90-річчя українського жіночого руху

Детройт (І. П.) — Українське організоване жіноцтво обходить цього року, з ініціятиви і під патронатом Світової Федерації Українських Жіночих Організацій 90-річчя українського жіночого руху. З кінцем грудня 1974 р. минуло 90 років від постання першої жіночої організації в Західній і Центральній Україні; з огляду на грудневі і січневі святочні дати перенесено обходи в пошану 90-річчя на першу половину 1975 р. і сполучено із святом героїнь в рамцях Українського Року Жінки.

У Детройті відбудуться ці обходи в неділю, 20-го квітня, о годині 3-ій по полудні, в залі Українсько-Американського Осередку при вулиці Карпентер.

У програмі Святочного Вечора є доповідь голови СФУЖО, Стефанії Савчук з Торонта, відзначення заслужених місцевих діячок українського жіночого руху, відмічення прихильниць СФУЖО та мистецька частина: сольоспів меццо-сопрано Християни Липецької та літературно-історичний монтаж: „У білій стужі сонце України" під мистецьким керівництвом Катерини Бранки-Кривуцької, з участю молодих акторських сил і пяністки Марії Лісовської.

Гості імпрези матимуть місця при накритих столах, на яких після програми буде подана перекуска.

Святочний вечір підготовляє Комітет під проводом п-і Марії Квітковської, заступниці голови СФУЖО. У склад Комітету ввійшли, крім представниць Управи СФУЖО, представниці жіночих організацій Детройту: Союзу Українок Америки, Українського Золотого Хреста, Об'єднання Православного Сестрицтва, Об'єднання Жінок ОЧСУ, Т-ва „Просвіти", Марійської Дружини Католицької Церкви і Академічного Об'єднання Українок.

Квитки в ціні 4.00 доляри є в продажі членок згаданих Організацій.

Сенат змінює свій законопроєкт щодо зменшення податків

Вашингтон. — У четвер, 20 березня, Сенат рішив відкинути всі свої попередні рішення щодо законопроєкту в справі зменшення податків, проголосовані за останніх кілька днів, і розпочати працю наново. Вже того самого дня сенатори тимчасово погодилися, щоб зменшення в податках виносило коло 31.1 більйона долярів, замість попередньої суми 29.2 більйона, щоб всі особи, які одержують допомогу Соціяльного Забезпечення чи суспільної опіки, дістали додаткових 100 долярів на рік, а також погодилися на вищі податкові звороти за минулий, 1974-ий рік.

Пропозицію розпочати розглядати законопроєкт наново подав лідер Демократичної більшости в Сенаті Майк Менсфілд, заявляючи, що дотеперішні рішення „не є скоординовані". Крім згаданих змін, Сенат також рішив, щоб зменшити число нафтових компаній, для яких далі залишилися б актуальні так звані „податкові провізії на рахунок вичерпання нафти", тобто рішив, щоб відтепер всі великі компанії платили податки від цілого свого прибутку, а тільки менші могли далі відраховувати перших 22 відсотки прибутків від суми, яка підлягає оподаткуванню. Щодо збільшення податкових зворотів за 1974-ий рік, то Сенат тепер пропонує, щоб ці звороти виносили 12 відсотків, замість 10 відсотків, та щоб максимальна сума звороту виносила 240 долярів, замість 200 долярів. У четвер, 20 березня, сенатори також рішили, щоб тільки покупці новозбудованих домів і квартир одержували податкові кредити, якщо закуп відбудеться перед кінцем цього року, а відкинули пропозицію, щоб ці податкові кредити стосувалися також давніше збудованих домів. Як відомо, ці податкові кредити становили б 5 відсотків ціни хати або квартири, а максимальний кредит міг би становити 2,000 долярів. Думають, що протягом наступних кількох днів Сенат впровадить ще інші зміни в законопроєкт зменшення податків.

Із совєтського підводного човна таки витягнено дві атомові головки

Вашингтон. — Протилежно до попередніх тверджень тепер виявилося, що для Центральної Розвідчої Агенції (Сі-Ай-Ей) минулого літа таки пощастило витягнути, разом із одною третьою совєтського човна, яке потонуло в 1968-му році, дві атомові головки до далекосяжних ракет. Цю інформацію подала газета „Вашингтон Пост", а за нею інші засоби масової інформації. Речники Сі-Ай-Ей і Департаменту оборони твердять, що витягнення цих двох атомових головок є дуже важливим фактом, бо не тільки може вказати, яку нуклеарну зброю Совєтський Союз мав у 1968 році, але також в якому напрямі розвивалася дальша розбудова совєтських атомових ракет.

Раніше було інформовано, що Сі-Ай-Ей зуміла витягнути з глибини моря тільки одну третю підводного човна, разом із тілами 70-ох совєтських моряків, яких похоронено з усіми військовими почестями, але не вдалося витягнути тих частин човна, в яких мали нібито находитися нуклеарні ракети й різні документи, включно із таємним кодом.

Наразі совєтський уряд офіційно не зареагував на вістки в американській пресі про спроби Сі-Ай-Ей витягнути це підводне човно, ані не було про цю справу жадних інформацій в совєтських засобах масової інформації. Натомість серед американських законодавців виринула ширша дискусія щодо доцільности продовжування цих спроб. Деякі, наприклад сенатор Беррі Голдвотер погоджується із директором Сі-Ай-Сі Колбі, що інформації, які можна буде одержати із документів і про саме судно, є дуже важливі для безпеки ЗСА. Інші сенатори і конгресмени натомість твердять, що таємні коди вже правдоподібно не є актуальні, а моделі ракет і сам підводний човен є старого типу й тому не варта витрачати великих сум грошей на спроби витягнути цей човен. Крім того, деякі вважають, що ці спроби можуть негативно відбитися на політиці відпруження між ЗСА і СССР.

Три конгресмени погодилися вислати від свого імени мід хворому Валентину Морозові

Ню Йорк. — Конгресмени Маріо Біаджі, демократ з Ню Йорку, Фернард Сент Джермейн, демократ з Ровд Айланд, і Джек Кемп, республіканець з Ню Йорку, у відповідь на заклик Крайової Управи Товариства Української Студіюючої Молоді ім. М. Міхновського погодилися на те, щоб від їхнього імени були переслані до Владимірської тюрми посилки з медом Валентинові Морозові.

Як відомо, дружина В. Мороза Раїса поінформувала, що тюремні власті Владимірської тюрми відмовилися прийняти від неї посилку меду для її чоловіка і тому вона звернулася з апелем, щоб міжнародні чинники, які допомагають з гуманітарних мотивів в'язням в СССР, подбали про передання меду Валентинові Морозові, стан здоров'я якого є поганий. Мавши на увазі цей апель Раїси Мороз, ТУСМ заініціював збірку посилок з медом і поробив заходи, щоб окремі американські конгресмени чи сенатори погодилися ці посилки переслати В. Морозові від свого імени. Цей заклик знайшов вже відгук, бо Крайова Управа одержала погодження — два у письмовій формі, а одне телефонічно — від вище згаданих трьох конгресменів, які заявили свою готовість „допомогти кожній особі, що бореться за свободу і гідність людини".

До Крайової управи ТУСМ досі надіслано 324 унцій меду, а також деякі грошеві пожертви на цю акцію. В найближчому часі посилки з медом будуть переслані на адресу Валентина Мороза до Владимірської тюрми.

Відбудеться наукова конференція Мічиґенської Академії Наук з участю українців

Монт Плесант, Міч. — 4-5 квітня ц. р. тут у Мічиґенському університеті відбудеться 79-та наукова конференція Мічиґенської Академії Наук, в рямках якої існує Секція Російських і Східньоевропейських Студій, що її очолює в цьому році проф. Ігор Каменецький. На цьогорічній сесії доповідатимуть проф. Олег Федишин („Зрізничкування у совєтських федеральних відносинах: прогрес та вигляди для московської стратегії у її національних районах"), проф. Степан Горак („Александр Герцен, поляки і українці: дилема в єдності і конфлікті"), проф. Юрій Кульчицький („Три східньоевропейські спроби федералізму в 17 ст."), проф. Микола Степаненко („Варшавський договір 1920 року і його вплив на польсько - українські відносини"), проф. Любомир Коваль („Економічні ідеї інтелектуальних дисидентів в сучасній совєтській Україні"). Передбачені ще доповіді проф. В. Маркуся, Л. Винара, Джури Врги та А. Динника.

В рямках цієї наукової конференції запляновваний виступ і дебата Вілліяма Ф. Баклі. Крім того, відбудеться збори Секції та засідання управи Української Американської Асоціяції Університетських Професорів.

В лютому ціни на продукти широкого вжитку зросли тільки на 0.6%

Вашингтон. — Департамент праці повідомив, що протягом минулого місяця ціни на продукти широкого вжитку зросли тільки на шість десятих одного відсотка. Не вказує, що ситуація на протиінфляційному фронті далі поліпшується, бо протягом попередніх 2-ох місяців ці ціни також зросли дуже мало. У лютому ціни на харчові продукти залишилися майже тому самому рівні, що були в січні. Натомісь зросли ціни різних послуг, головним чином медичної опіки, а також підвищили свої ціни підприємства громадського користування, наприклад, електричні та газові компанії. Департамент праці вказує на факт, що підвишки в цінах на продукти широкого вжитку протягом лютого і січня були на половину менші від підвишок у місяцях на початку і в середині 1974-го р.

СССР хоче приспішити закінчення Европейської конференції

Москва. – Совєтський прем'єр-міністер Алексєй Косигін висловився за „можливо скоре" закінчення Европейської конференції для справ безпеки і співробітництва, що находиться якраз тепер у своїй другій стадії. З таким апелем він виступив, промовляючи на прийнятті французького прем'єра Жака Ширака, який приїхав до СССР на п'ятиденні відвідини вечором 19 березня. Як інформують, справа визначення реченця закінчення Европейської конференції буде на порядку дня розмов між Косиґіним та Шираком.

Як відомо, на початку цього тижня, виступаючи на з'їзді Угорської Соціялістичної Робітничої Партії (угорських комуністів), генеральний секретар ЦК КПСС Л. Брежнєв також підняв це саме питання, наголошуючи конечність скорого закінчення Европейської конференції. Ані Косиґін ані Брежнєв досі не подали дати, яку вони мають на увазі, але у деяких зверненнях до західніх лідерів Брежнєв пропонував дату 30 червня.

В тому, що СССР хоче добитися формального закінчення Европейської конференції, не має нічого дивного, бо фактично СССР вже досягнув свою мету з хвилиною, коли всі учасники конференції на першій стадії нарад погодилися визнати непорушність політичних кордонів в Европі, які зформувалися та утривалилися після Другої світової війни. Справа, як відомо, застрягла у зв'язку з вимогами західніх держав погодитися на вільний „обмін людьми та ідеями" між Заходом і країнами совєтського бльоку, включно з СССР. На це совєтський уряд не хоче погодитися, оцінюючи цю вимогу як намагання „втручуватися у внутрішні справи інших держав". Останнім часом, як інформують, західні держави виявили готовість на поступки совєтським вимогам, але невідомо покищо, як далеко ці поступки підуть. Не виключене, що Захід в ім'я „мирного співіснування" взагалі рзезиґнує зі своїх вимог, на що надіється совєтський режим.

Детройтський Комітет Оборони Переслідуваних в Україні відбув загальні збори

Детройт (К.О.П.вУ.). — Дня 31 січня 1975 р. тут відбулися Загальні Збори Комітету Оборони переслідуваних в Україні. Приявних було 47 представників від різних організацій і установ. Зборами проводила президія: д-р Б. Лончина — голова, Адріяна Мушинська — секретар.

Про діяльність Комітету вичерпно звітувала його голова Віра Андрушків. Головним завданням Комітету було при активній допомозі нашої громади, не тільки членів Комітету, інформувати американську спільноту та її чільних представників про рух спротиву в Україні, про переслідування українських інтелектуалістів, зокрема В. Мороза та Л. Плюща. З цією метою — зорганізовано триденну голодівку і при цьому роздано тисячі інформативних летючок, вислано пресові звідомлення до місцевих часописів, телевізійних станцій та пресових аґенцій. Акція відбилася широким відгомоном в англомовній пресі і телевізії. За стараннями Комітету, з приводу уродин В. Мороза, учні українських шкіл та старше громадянство вислали до нього до Владимірської тюрми біля 1,000 листів і карток та 380 телеграм з привітами чи поздоровленнями. Зв'язані з тим кошти покрили своїми датками в першу чергу жертвенна українська громада Детройту і околиці та деякі організації і установи. В тому часі вислано теж 40 листів до ОН. Комітет зорганізував, як вияв солідарности з В. Морозом, збирання — дар крови і тоді створено „Банк крови ім. В. Мороза". 140 осіб зголосилося дати свою кров, в тому і духовні особи, молодь і старші, жінки і чоловіки. На конференцію психіятрів в Детройті приготовано інформацію про зловживання медицини в СССР, представники Комітету взяли участь у з'їзді Амнесті Інтернешенел, участь в Крайовому Комітеті Оборони В. Мороза і у 20-денній голодівці у Вашинґтоні (М. Зарицька, А. Мушинська), зорганізовано висилку листів і телеграм до конгресменів від учнів Української Вищої Школи, взяли участь у пікетуванні балету Мойсеєва, вислано петиції до президента Форда в справі В. Мороза перед його виїздом до Владивостока, дано інтерв'ю ЮПіАЙ, відбуто зустріч з Кудіркою. Детройтський Комітет був в контакті з подібними Комітетами в ЗСА і Канаді та УІС „Смолоскип".

Докладний фінансовий звіт здав фінансовий референт І. Лотоцький. Він інформував, що Комітет мав дол. 5,921.10, приходу, дол. 4,905.63 розходів, сальдо на день Зборів 1,015.47. П-ні Стефа Король повідомила, що до цього часу роздано потребуючим українцям 42 пайнти крови. Вона вважає, що Банк Крови ім. В. Мороза належить продовжувати і кожного року його доповняти. У звітному часі були нові жертводавці, однак справу цю належить більше розголосити. В окремих випадках українці з інших стейтів можуть також користати з детройтського Банку Крови ім. В. Мороза.

По дискусії над звітами (В. Колодчин, С. Білий, А. Шутка, Д. Строїч), на внесок Контрольної комісії уділено одноголосно абсолюторію уступаючій Управі і вибрано нову Управу, яка на засіданні 20 лютого уконституувалася так: голова — М. Зарицька, заступник — д-р Я. Савка, секретар—А. Мушинська, прес.-інф. референтка — Б. Клід, фін. реф. І. Лотоцький, члени — пані: В. Андрушків, Г. Конопада, С. Король, А. Томяк, та д-р А. Галів, О. Квітковський, Б. Потапенко, Д. Строїч, д-р Р. Тарнавський, д-р Ю. Тарнавський, Л. Татух і Н. Щербій. Контрольна комісія: мґр В Баран, д-р М. Климишин і д-р Б. Лончина. Збори закінчено різними побажаннями до Управи та пропозиціями відносно дальшої праці, що їх висловили: В. Андрушків, С. Білий, Є. Драґінда, В. Колодчин, С. Король, Б. Петріна, Б. Потапенко, Я. Сена, Д. Строїч, Л. Татух. Між іншим Капеля ім. Т. Шевченка в Детройті заплянувала концерт в нашому місті, дохід з якого буде призначений для Комітету. Приявні з одушевленням прийняли цю вістку і висловили подяку Капелі на руки її представника Я. Сени.

Українець – членом Хорватської Академії Наук в Америці

Оттава (Н. Н.) — Офіційний бюлетень Хорватської Академії в Америці інформує, що у січні ц. р. Хорватська Академія прийняла у свої члени Антона Івахнюка, відомого українцям культурного діяча та журналіста.

В бюлетені підкреслюється, що А. Івахнюк, який закінчив студії архітектури у Загребі і студії славістики в Оттавськім університеті, від довгих років поміщує свої статті та студії у хорватських журналах та часописах про українські культурні та літературні справи, і навпаки, в українських журналах про такі ж хорватські проблеми. Від 1930-их років А. Івахнюк дописував до таких хорватських періодичних видань, як „Омлядіна", „Грватска Смотра", „Грватска Ревія", „Обітель" і помістив свої статті у Хорватській Енциклопедії. Українському читачеві відомі статті нового члена Хорватської Академії з таких журналів та часописів ак „Дажбог", „Обрії", „Напередодні" „Українська Трибуна", „Сучасна Україна" і „Сучасність". Його статті появляються в українських канадських часописах.

У звідомленні підкреслено, що у своїх публікаціях новий член Академії писав про хорватські культурні й політичні проблеми і переклав на українську мову оповідання таких хорватських письменників, як Будак, Івакіч, Назор, Сімунович, Перковіч, Коляр, Павічич та інші. Тепер А. Івахнюк працює над українським перекладом хорватського літопису Дукляніна.

Боксер українського роду посягає по чемпіонат світу

Клівленд, Огайо. — Наступного понеділка, 24-го березня, тут в новозбудованій „Клівленд Арена" відбудуться боксерські змагання за чемпіонат світу в тяжкій вазі. Одним із змагунів буде теперішній чемпіон Мохаммед Алі, а його противником є Чарлс („Чак") Вепнер, мати якого, Юлія Гринько, є українкою. За ці змагання Вепнер має одержати 100,000 долярів, а Мохаммед Алі жертвує свою частину приходу для голодуючих у Південній Африці.

Вепнер, який походить із Байону, Н. Дж., протягом своєї кар'єри професійного боксера виграв 33 змагання, програв 8, а зремісував у 2-ох. Він переміг Ерні Турреля, здобуваючи чемпіонат Північної Америки, а раніше здобув чемпіонат Ню Джерзі, перемагаючи Ренді Нюмана. Натомість програв змагання проти таких колишніх чемпіонів світу як Джордж Форман і Санні Листон. Вепнера вага становить 222 фунти, а ріст — 6 футів і 5 інчів. Хоча деякі спортові коментатори вважають, що Вепер не має великих виглядів перемогти Мохаммеда Алі, то інші вказують на факт, що перед останніми змаганнями Мохаммеда Алі більшість коментаторів твердили, що переможе тодішній чемпіон Джордж Форман, а натомість виграв Алі.

Фірма „Голлмарк" видала другу з черги українську Великодню картку

Ню Йорк, Н. Й. — Між своїми цьогорічними Великодніми картками відома фірма „Голлмарк" видала одну із українською тематикою: на ній зображено наповнений нашими писанками кошик, який стоїть на вишиваній серветці. Картка вийшла під назвою „Леґенда Великодньої писанки". Це вже другий раз, що ця фірма видає картку, прекрашену українськими писанками. У 1973-му році „Голлмарк" корпорація видала картку з нашими писанками на кожному розі першої сторінки. Цьогорічна картка більш ефектовна ніж попередня.

В картці так описано леґенду про перші писанки, зазначуючи, що це українська леґенда: Бідний торговець, ідучи на ринок із кошиком яєць, побачив товпу людей, які насміхалися з чоловіка, що ніс важкий хрест, що на ньому мав бути розп'ятий. Торговець залишив кошик з яйцями при дорозі, а сам пішов допомогти чоловікові нести хрест. Коли він вернувся, то побачив, що яйця були перемінені в прекрасні писанки. Чоловік з хрестом — це був Ісус, а бідний торговець — це св. Симеон. Відтоді писанки стали символом відродження для всіх людей.

Фірма „Голлмарк" зазначила, що писанки, зображені на картці, є власністю п-ва Чупилів.

В каталозі фірми „Голлмарк" ця картка має число 50Е-241-9.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

ПРОФ. Б. БОЦЮРКІВ ДОПОВІДАВ У ВАШИНҐТОНІ

Вашингтон, Д. К. — З ініціятиви Інституту Китайсько - совєтських студій Університету Джорджа Вашингтона тут виступав з доповіддю 11 лютого професор Карлтонського університету з Оттави, відомий знавець церковної проблематики в СССР, Богдан Боцюрків. Темою доповіді проф. Б. Боцюркова була справа „Відносин між державою і церквою у Східній Европі: порівняльна аналіза".

ФІЛЬМ ПРО КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ

Ню Йорк. — Дирекція Українського Інституту Америки інформує, що тут в неділю, 23-го березня ц.р. о год. 2-й по полудні у власному приміщенні, буде висвітлений заходами Карпатського Дослідчого Центру історичний фільм п.з. „Карпатська Україна в березні 1939 року". По висвітленні фільму — обмін думками.

ЗУСТРІЧ З ПИСЬМЕННИЦЯМИ В ДОМІ ОУВФ

Ню Йорк. — Управа Відділу Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України інформує, що в неділю, 23-го березня о год. 3:30 по полудні в Домі Організацій Українського Визвольного Фронту при 315 Схід 10-та вулиця відбудеться зустріч з письменницями Аллою Коссовською-Давиденко і Мирославою Ласовською. В програмі зустрічі: читання творів письменниць і гутірка з письменницями при чаю і солодкім.

Преса в СССР має служити системі

Москва. — Газета „Правда" з 14-го березня опублікувала редакційну статтю: „Кадри нашої преси", в якій поновно з'ясовує завдання періодичних совєтських видань і працівників преси. Згідно із заявою газети, „в полі зору партійних комітетів було і є дбання про ідейно-політичне і методологічне узброєння робітників преси, телевізії і радіо, виховання в них дійсно бойових якостей".

Про розміри совєтських засобів інформації говорять деякі дані „Правди". У всіх „Республіках" СССР появляється тепер 15 тисяч газет і журналів 57 мовами народів СССР і 22 мовами народів світу, діє понад 130 теле-і радіостудій, понад 200 видавництв, два інформаційні аґенства — ТАСС — АПН. В повідомленні „Правди" не рахуються пресові аґенції республік, як, наприклад, РАТАУ в Українській ССР.

Газета пише, що перед „Центральними комітетами компартій союзних республік, крайкомами обкомами партії, Міністерством вищої і середньої спеціяльної освіти СССР поставлене завдання забезпечити тривале засвоєння майбутніми журналістами теорії марксизму-ленінізму, історичного досвіду КПСС, основ внутрішньої і зовнішньої політики партії, методів ідеологічної діяльности". Далі вказує газета, що „треба добиватися, щоб робітники преси, телевізії і радіо безупинно опановували ленінським мистецтвом політичного просвічування мас, вчились пов'язувати пропаґанду комуністичних ідеалів з вирішуванням практичних завдань, переконливо вести боротьбу з ворожою ідеологією, з пережитками минулого".

„Правда" виразно доводить до відома всіх працівників совєтських засобів масової інформації, що вони „завжди находяться на передових позиціях комуністичного будівництва. Їхнє звання почесне, але воно й зобов'язує, вимагає високої політичної і громадянської відповідальности". Коротко, працівники преси, телевізії, радіо в СССР — це в першій мірі люди, що мають служити совєтській системі.

РЕКТОР УВУ ПРОФ. Д-Р В. ЯНІВ ВІДВІДАЄ БАЛТИМОР

Балтимор. — В рамках своїх відвідин окремих українських громад в ЗСА, ректор Українського Вільного Університету проф. д-р Володимир Янів прибуде в понеділок 24 березня до Балтимору, де зустрінеться з місцевим українським громадянством. Зустріч відбудеться в залі „Самопомочі", 239 Бродвей, о год. 7:30 вечора. На цій зустрічі проф. В. Янів поінформує про завдання, працю, досягнення і труднощі УВУ, а також відповідатиме на запити зацікавлених справою громадян.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & Holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

„Слово" на сторожі

Цієї суботи і неділі, 22 і 23-го березня, в Ню Йорку відбувається п'ятий з'їзд Об'єднання Українських Письменників в екзилі „Слово".

При всій нашій сьогоднішній організаційній зрізничкованості, при наявності — можна б сказати — безлічі прерізних організацій і установ, ми не думаємо, що існує інша організація, яка заслуговувала б на більшу не тільки увагу, але й опіку з боку всієї громади, як на неї заслуговують наші письменники. Це підказує та вирішальна роля, яку власне українські письменники і поети відіграли в оформленні модерної української нації, в її відродженні та збереженні, в її змаганнях та її розвитку. Так було в минулому, так є і сьогодні. Слово, що його поставив на нашій сторожі Тарас Шевченко та що його постійно плекають наші письменники, виявилося сильнішим від найсильнішої зброї, сильнішим від імперій та їхніх армій. Все це наявні істини, які не вимагають доказів.

Свідомість цього повинна прозвучати рівночасно великим докором для нашої громади, яка цих своїх сторожів - письменників далеко не оточує такою увагою і опікою, на яку вони заслуговують, даючи громаді і народові найбільше, а одержуючи від них найменше.

У цій свідомості тим сердечніше привітаймо з'їзд „Слова" та побажаймо йому найкращих успіхів. Ми безпечні, як довго слово і „Слово" на нашій сторожі!

Тендітна „структура миру"

Кореспондент „Ню Йорк Таймсу", інформуючи про заходи державного секретаря Г. Кіссінджера на Близькому Сході, пише у статті з 20 березня, що в часі зустрічі з кореспондентами Г.Кіссінджер „подав оцінку загальної ситуації у світі у такій мірі песимістичну, якої вони не чули вже від якогось часу". Такий песимізм Кіссінджера зумовлений, пише кореспондент, затривоженням політикою Конгресу і поступовим руйнуванням впливу З'єднаних Стейтів у світі.

Поминаючи таке чи інше наставлення Генрі Кіссінджера і таку чи іншу його оцінку міжнародної ситуації та позиції ЗСА у світі, доводиться ствердити, що є дуже серйозні причини не тільки для песимізму, але й тривоги. 70-ті роки несуть зі собою для ЗСА практично самі невдачі і удари на внутрішньому і на зовнішньому відтинках. Грандіозний плян „структури миру" у світі, що його опрацював Генрі Кіссінджер, а підтримав усім своїм авторитетом колишній президент Ричард Ніксон, оцінюючи, з одного боку т. зв. „доктрину Ніксона", а з другого „політику відпруження" з СССР і Китаєм, у процесі здійснювання на практиці не приніс нічого позитивного З'єднаним Стейтам. Закінчення „з честю" війни у Південному В'єтнамі і на обширі Південносхідньої Азії виявилося цілком ілюзорним. Арабські країни на Близькому Сході перейшли до наступу, застосувавши зброю, якої ніхто з політичних пляновиків ЗСА не брав до уваги, і допровадили найбільші потуги західнього світу до майже економічної катастрофи.

Поширення комуністичної контролі на всю Південносхідню Азію справа вже тільки часу, як це видно з розвитку подій у Камбоджі та Південому В'єтнамі. Америка не має ні реальних можливостей, ні, що важливіше, волі, продовжувати ставити спротив. Якщо на Близькому Сході не пощастить з переговорами між Єгиптом та Ізраїлем, ситуація поновно загоститься, але вже з набагато гіршими наслідками для західніх держав. Критичним є положення в Португалії, Греції, Туреччині — ще недавніх бастіонах оборонної системи НАТО і ЗСА. В Італії комуністи кожної хвилі можуть порушити дуже хитку внутрішню рівновагу і пхнути усю країну в хаос.

Сьогодні, на прикладі Південносхідньої Азії і Близького Сходу видно, про що йшлося Москві і чому вона „ентузіястично" підтримувала і ще підтримує плян Ніксона - Кіссінджера. Йшлося про створення передумов для захитання матеріяльної і моральної переваги Заходу, а в першій мірі ЗСА. Треба було всього кілька років, щоб це сталося, і це сьогодні безперечно усвідомлює собі Кіссінджер, песимістично оцінюючи міжнародну ситуацію.

Враховуючи такий стан, Збіґнєв Бжезінський недавно написав статтю, цілком оправдано перестерігаючи перед небезпекою, що вже можливо навіть в „1976 році, у нашу двістілітню річницю, ми побачимо, що Америка для світу має найменше значення за ввесь час своєї історії". Все це наступило в наслідок помилкової оцінки такого противника, яким є Москва, супроти якої прийоми політики і дипломатії періоду блискучого Меттерніха, якого наслідує Кіссінджер, цілком безуспішні.

Злегковажений ювілей

Правду сказавши, за ювілеї ще найменше можна б докоряти нашій громаді. Цілком навпаки — існує багато причин на те, щоб їй „присвоїти" окреслення „ювілейної громади". Святкуємо бо і відзначаємо вже не тільки такі „круглі" річниці, як 25- 50- чи 75-річчя, що їх називають „срібними", „золотими" і „діямантовими", але вже майже кожний рік, почавши від якого п'ятого, шостого, чи якогось там року більше чи менше замітної події.

Проте, за один ювілей таки можна б нашій громаді докоряти за те, що вона його злегковажила. Маємо на думці власне „срібний", „золотий" і „діямантовий" дотеперішні ювілеї найбільшого в нашій історії промотора українського народного танку, Василя Авраменка, якому тиждень тому, минулої суботи, сповнилося 80 років життя і бодай півсторіччя його незрівняної і неперевершеної служби цій галузі народної культури і мистецтва.

Авраменко є собі звичайною і при цьому найбільш незвичайною людиною. При багатьох своїх недомаганнях — хто їх не має! — Авраменко своєю енергією, своєю наполегливістю, завзяттям, ентузіязмом та подібними прикметами вчинив своєрідну „революцію", захопивши найширші кола української молоді нашим танковим мистецтвом, передавши їй своє захоплення та свій ентузіязм. Майбутній історик - соціолог ще дослідить і скаже про вплив Авраменкової „танкової революції" також на інших ділянках українського розвитку в Новому Світі, але цього впливу напевно не можна переоцінити.

Василеві Авраменкові в його 80-річчя належиться від всієї нашої громади і — можна б сказати — також від нашого народу великі подив і вдячність. Ми всі, і зокрема ті з багатьох учнів Авраменка, що вже самі давно стали учителями, вшанували б не тільки Авраменка, але й самі себе, якщо б з нагоди цього рідкісного Авраменкового ювілею та в його честь бодай повторили і бодай до деякої міри один з тих величавих фестивалів українського танку, що їх свого часу влаштовував сам Авраменко. Ще не пізно подбати, щоб історія колись не сказала про нас того, що сказано в заголовку цього коментаря.

К. Крупський

КУЛЬТУРНИЙ ОБМІН СТАЄ ОБМАНОМ

Згідно з повідомленням пресової агенції „Ей Пі" (Асошієйтед Пресс), 5-го березня ц. р. совєтська телевізія передала одногодинну документальну програму про ЗСА п. н. „Після трьох років". Ту програму наговорив Валентін Зорін, який часто подорожує по країнах Заходу. Америку відвідав він поновно після трьох років і представив її на телевізійному виступі як країну, переповнену злочинами, страйками, безробіттям, убогістю, расизмом, а все це ще й завершене енергетичною кризою. (Подаємо за денверським щоденником „Рокі Мавнтейн Нюз" з 7-го березня ц. р.).

Показуючи світлини з спустілого Центрального парку в Ню Йорку, Зорін сказав, що туди бояться заходити люди навіть у білий день, а в минулому році в цьому парку жертвою грабунку був навіть син колишнього президента Джана Кеннеді. Помимо обіцянок припинити злочини, нічого в Америці не змінилося, сказав Зорін.

Показуючи світлину американського газетного кіоску, на полиці якого виднів російський журнал англійською мовою „Совєт Лайф", Зорін сказав, що цей журнал щойно в останньому часі можна набути, а раніше, перед політичним відпруженням, того журналу не виставляли на продаж.

Для контрасту світлин з юрбами безробітних в Америці, Зорін показав світлини жінок в купелевих строях, які безжурно вигріваються на сонці в Маямі Біч, де, сказав він, не знають вони зими ні убогости. Показуючи світлини із сповільненої до 55 миль на годину швидкости на американських автострадах, Зорін закінчив свою інформацію про Америку словами „Америка сповільнила свою швидкість. Вона примушена до сповільнення".

Для нас є зовсім очевидним, що та телевізійна „документальна" передача насвітлила Америку дуже однобічно, узагальнюючи її образ тільки до негативних явищ. Розповідь Зоріна про Америку має чимало цілковитої брехні. Наприклад, Зорін сказав, що три роки тому в американських кіосках не можна було набути московського журналу „Совєт Лайф", а насправді, цей журнал пропагують і вільно продають в Америці вже 20 років. Давніше він називався „СССР" а декілька років тому Москва змінила його назву на „Совєт Лайф" та додала декілька інших пропагандивних журналів англійською мовою, як наприклад, „Совєт Юніон", „Спутнік", „Совєт Фільм" та інші.

Автор цих рядків вже не раз на сторінках української преси звертав увагу на те, що всі ці совєтські, а радше, московські журнали не є ніяким культурним обміном, а є наявним обманом, який Москва пропагує в Америці, та чого на ділі в Совєтському Союзі бракує, а саме: там бракує свободи, рівноправности народів і матеріяльного достатку.

Такі перестороги у вільній українській пресі московська преса українською мовою в Україні називає „антирадянщиною", „вислугою капіталізмові" і т. п., хоч правду сказавши, в нашій пресі далеко не сказано того усього про „блага" московсько-большевицької дійсности, яку виявляє у своїх працях Алєксандер Солженіцин, а його вже ніяк не можна посудити в українському буржуазному націоналізмі.

Автор цих рядків вже не раз у своїх статтях вказував на те, що названі московські журнали англійською мовою не тільки пропагують тоталітарну комуністичну систему, але також сприяють русифікації України, яку всі ті журнали тримають в тіні. Наприклад, в них часто видніють світлини культурних центрів, збудованих для різних азійських племен (якути, чеченці та інші), але про Україну ті журнали творять облудний міт, що це сільсько-господарська провінція матушки Росії.

Ось наприклад, на обкладинці цьогорічного лютневого числа журналу „Совєт Юніон" подана назва статті „Від весни до осені в українському селі". Відкриваєте журнал і знаходите статтю, доповнену понад двома десятками світлин щасливо усміхнених колгоспників, трактористів, доярок, свиновиховательок і т. п. У статті мова про колгосп у селі „Суботци" (чомусь не Суботці) Кіровоградської области. Більшість імен колгоспників звучать по-російськи, а навіть вулиця села називається „Молодьожная". Зовсім ясно, що всі ті американці, які дещо вивчали російську мову, „переконуються" в тому, що між українцями і росіянами немає ніякої різниці.

Решта статтей та ілюстрацій журналу з ділянок науки, культури і публічного життя, на зовнішний вигляд вже не уступає виглядові сцен з такого життя, на Заході. На жаль, тут вже українців нема, бо усі ті центри науки і культури — це Москва, Ленінград та інші міста Росії. Київ, Харків, Львів та інші центри української культури весь час утримуються в тіні, а якщо вряди-годи котрийсь з тих журналів і помістить якийсь фрагмент якогось культурного центру України, то в пояснювальній статті напишуть там такого про це, що вам і боляче і соромно стає за таку „суверенну" і „незалежну" республіку.

За допомогою країн сателітів москалі позбулися ватянок і лаптів і тепер у названих журналах ви побачите розділи присвячені моді і то не тільки жіночій, але є вже дещо і для чоловіків. Наприклад, у згаданому числі журналу „Совєт Юніон" на цілій сторінці показані світлини модерних чоловічих шапок, одягнених на голови пристійних „культурних ліц", з яких ні одно не має ознак російського типу мужчин. Вони мабуть балтійці. У пояснювальній статті до тих моделів п. н. „Шапки і шапконахил", між іншим, сказано, що в Росії вже існує традиція пошани для шапки.

Чи справді тут ідеться про якусь моду шапок для росіян? Але ж нічого подібного. Тут справа тільки в пропаганді, яку виконують московські журнали англійською мовою. Автори пропаганди прекрасно знають те, що і шапки, і фасони всього одягу в Росії завжди були відсталими в порівнянні з фасонами Заходу, а большевики — хронічним браком одягу та взуття — не тільки ще далі відстали, а й зовсім убили почуття естетики в їхніх „граждан" і то до тієї міри, що в повоєнних роках, коли багато з тих „граждан" вже понадягали на себе набуті на Заході вбрання, то, в більшості, в них залишилась та специфіка в поведінці і в способі надягання на себе західнього „барахла", що на вулиці ви здалека запримічували совєтських громадян навіть переодягнених по західньому. Цих фактів ми ще не забули і їх добре пам'ятають усі народи Европи, через країни яких перекотилися совєтські орди. Тепер московські журнали намагаються затирати сліди і большевицьких злочинів і огидного вигляду с а м и х московських тоталітаристів і непринадного вигляду їхніх жертв, над якими вони панували і панують.

Тому то тепер московські журнали так запопадливо творять всякі міти про добробут і охайний вигляд росіян бо вже якраз на пункті цього в усіх совєтських громадян витворилося почуття меншевартости. Це наше твердження не є базоване на якійсь „антирадянщині", а на фактах. Ось тільки в минулому році мойому приятелеві довелось як перекладачеві провести понад тиждень в групі совєтських аґрарників спеціялістів, що роз'їжджали по кількох стейтах Америки, фотографуючи та роблячи шкіци „буржуазних аґрарних досягнень". Мій приятель був свідком того, як ті совєтські інженери наповняли свої „чемодани" навіть таким капіталістичним „барахлом", якого тут в Америці кожен має подостатком. На жаль, це зовсім не перешкоджає московським англомовним журналам роздмухувати і спотворювати дійсний стан господарсько-економічних проблем Америки. Ці журнали скоро реагують на те все негативне в ЗСА, що часто, без потреби, роздмухує сама демократична преса Заходу.

Візьмемо, наприклад енергетичну кризу. В журналі „Совєт Юніон" є стаття з ілюстраціями про видобування нафти з багатих копалин Сибіру. У статті сказано, що райони Західнього Сибіру „посідають підземний океан нафти", і хоч видобування її в тих районах утруднене кліматом і трясовинним тереном, де дуже тяжко прокладати дороги доступу, але, не зважаючи на це, досвід і совєтська техніка „перемагають", завдяки чому продукція нафти з року на рік збільшується у мільйонах тон. Очевидно, це тріюмфальна реакція на енергетичну кризу Америки.

Якже ж мається справа на ділі? За журналом „Совєт Юніон" в українському селі „Суботци" з трьома і половиною тисяч жителів є аж (!) 20 автомашин. В американській місцевості з таким населенням є тих автомашин не менше п'яти тисяч, і покищо кожен американець їздить, коли хоче і скільки хоче, помимо цього, що преса так кричить про брак пального. Ми певні того, що ,як тепер так і в майбутньому, Америка не піде до Совєтського Союзу купувати ні газоліни ні пшениці.

У світлі дійсного стану речей так званий „культурний обмін" (читай — обман) не приносить для Америки ніякого хісна, а, навпаки, він приносить Америці тільки шкоду.

Леонід Полтава

„ЖИДІВ, УКРАЇНЦІВ І ЧАСТКОВО – ПОЛЯКІВ"...

„Жидів, українців і частково — поляків" призначив шеф ґестапо Гайнріх Гімлер на фізичне винищення, яке не було зреалізоване тільки тому, що фашистівська Німеччина програла війну.

Таке жахливе свідчення — це не сучасне додумування чи вигадка журналістів. Копію ґеноцидної вказівки-наказу Гімлера показано на телевізії, канал 13, дня 13 березня 1975 р. Довгий документальний фільм забрав три години праці. Його зладили, відвідуючи Німеччину, Францію, Польщу й ін. країни Сх. Европи чоловік і дружина — Марк Гайллел і Клярисса Генрі, співпрацюючи з Міжнародним Червоним Хрестом, різними антинацистівськими організаціями, польським Комітетом для розшуків пропалих під час Другої світової війни та ін. установами.

У фільмі висвітлено майже невідому тему — плян гітлерівської Німеччини для вирощення „чистої раси". Жиди, українці, цигани і частково поляки мали б не належати до такої „чистої раси", і Гімлер дав наказ знищувати їх фізично, поступово, рівнобіжно з успіхами на Східньому фронті. Одночасно робилися заходи для пришвидченого вирощування німців „чистої раси", про що й розповідалося у фільмі. Ще в 1935 році з наказу Гімлера в Німеччині почали перевіряти населення, вимірювати розміри голови, носа, уст, вух і т. д. Найбільш відповідні особи чоловічої статі потрапляли до військ „СС"; найбільш відповідних осіб жіночої статі заохочували мати якнайбільше дітей: синьооких, світловолосих і т. д. Крім того, німкень заохочували мати зносини в спеціяльно побудованих на території Німеччини домах із невідомими їм мужчинами з лав „СС", з „елітою" расистів. Матері потім могли взяти своїх дітей, або ж залишити їх на спеціяльне виховання в державних закладах. У фільмі показано сотню немовлят, коли їх перевивали сестри - санітарки. Ті немовлята вже не мали ні батьків, ні матерів — їхнім батьком мав бути сам Гітлер, а матір'ю — „чиста германська раса". Кілька сестер - санітарок, які працювали в таких засекречених домах, розповідали у фільмі про жорстоку правду.

Експерименти німців над самими німцями не закінчувались, бо шеф „СС" Гімлер наказав під час Другої світової війни поповнювати німецьку расу ще й дітьми з балтицьких країн, із Франції і частково з Польщі. Для цього дітей у окупованих країнах силою відбирали від матерів, перевіряли розміри їхніх облич, колір очей, волосся та ін. дані, і тих, які підходили — на думку расистів — до „чистої раси", вивозили до Німеччини й там ґерманізували. Польська мати, яка й тепер живе в Польщі, із сльозами на очах прохала у фільмі свою дочку, щоб вона повернулася до неї з Німеччини. Але дочка, зґерманізована з дитинства, живе тепер з чоловіком - німцем, має двоє дітей, і категорично відмовилася повертатись, навіть побачитися зі своєю рідною старенькою матір'ю - польною.

Приблизно в половині понад одногодинного кінодокументу коментатор сказав: „Гімлер дав наказ фізично винищити на Сході Европи жидів, українців і частково — поляків".

Кінодокумент „Чиста кров" є, або повинен стати важливим документом в руках українських політиків та ін. діячів. Фашистівська Німеччина плянувала фізичне винищення українців, як нації і заселення української території німцями та зґерманізованими людьми з інших народів. Український народ був так же само фізично загрожений, як і жидівський народ.

Переслідування українців і жидів — продовжуються досі. Сталін після Другої світової війни підняв тост „за великий російський народ", кинувши тим самим гасло для посиленої русифікації так зв. республік в СССР, переслідування жидів, а щодо українців — то відоме його нарікання, що українців занадто багато, і тому він не зміг усіх виселити в Сибір.

Ґеноцидна політика фашистівського Берліну за Гітлера - Гімлера супроти України продовжується в наш час. Москва, вдаючись до закритих судових процесів і переслідування українських патріотів, пішла шля-

(Закінчення на стор. 3-ій)

З НАШИХ БУДНІВ

Гості з Торонта

Гостинні виступи, чи, як хто воліє, гастролі українського драматичного ансамблю „Заграва" з Торонта завжди вважалися в нашій Метрополії культурною подією першої категорії. Згадаймо „Кассандру" Лесі Українки, „Жанну д'Арк" Жінуї, чи „Украдене Щастя" Івана Франка. Цим разом наші дорогі торонтці, спасибі їм, привезуть нам комедію „Одружіння" Миколи Гоголя, в постановці Юрія Бельського, що вийшов з доброї школи Театру - Студії Йосипа Гірняка та Олімпії Добровольської, яка дала українському театрові на еміграції чимало талановитих мистців сцени, за що їй честь і слава!

Якось ще досі не помічалося в нашій пресі дискусії на тему — чи Гоголь „наш" чи „їх", варто, чи не варто ставити на українській сцені твори російськомовних письменників українського роду. Кажуть, що на одному із засідань Культурної Ради в Торонті офіціяльно та протоколярно ствердженo, що він наш, а це дало „Заграві" зелене світло взяти на варстат „Одружіння". Поза протоколом було сказано, що наші театри в екзилі, хоч гинь, не мають що ставити, бо еміграційні драматурги нічого путнього не пишуть. Отже, приходиться сказати „Прийдіте - п о к лонімся" Миколі Гоголеві.

В Канаді взагалі везе таким контроверсійним, скажемо, фігурам, як Микола Гоголь чи, хоч би, Дмитро Полетика. Оце недавно ми читали урядовий комунікат Комітету Українців Канади, в якому закликається канадських українців пошанувати у відповідний спосіб нашого земляка на царській службі, амбасадора Дмитра Полетику, що від імени Росії підписав 125-го року міжнародний договір про границі Канади... Може таким способом зачнемо реабілітацію інших, славних земляків на службі „отєчества чужого" — Безбородьків, Гудовичів, Короленків, Потапенків, Н е мировичДанченків та інших „енків". Побачимо, як тоді виглядатиме Кацапія без тих „хохлацьких" стовпів, що її підпирали!

Пригадуються 30-ті роки у Львові, з палкими - пристрасними дискусіями на „Бесіді" чи в Академічному Домі, як то наші „вісниківці", — зокрема покійний Юрій Липа, — виклинали з українства Миколу Гоголя, як ставили до ганебного стовпа автора безсмертного „Тараса Бульби"... Ще й досі стоїть мені перед очима рисунок знаменитого Ека в львівському гумористичному журналі „Комар", — як то наші патріоти застромляють в могилу Гоголя осиковий кіл...

Ну, що ж... у Львові — застромили, а в Торонті витягли, дай їм, „Боже, здоров'я!

І к е р

Григорій Костюк

ОБРАЗОТВОРЕЦЬ „ВРЕМЕНІ ЛЮТОГО"

(До 70-річчя життя й 50-річчя літературної діяльности Уласа Самчука)

(5)

Ми свідомо так докладно процитували ці міркування молодого Андрія Мороза, бо в них є не тільки обґрунтування залізною логікою історії появи України на арені сучасности, але й викликливе передбачення можливого майбутнього. Пройшло яких десять років від часу цих Андрійових передбачень, як на теренах колишньої російської імперії, навіть тепер по новому перекраяної за національними принципами, запанував Чінґіз-Хан московського виробу — Сталін. Замість очікуваних рівности, братерства і свободи настала страхітлива доба темноти. Саме цій добі, під цією ж назвою, присвячено другий том трилогії „ОСТ".

Якщо перший том трилогії „Морозів хутір" відтворює в живих образах межево складну ситуацію (в психологічному, соціяльному й національному аспектах) на всіх теренах колишньої російської імперії, але ще в неозначеному стані, сповненому великих надій на щось добре і справедливе, то другий том — „Темнота", це вже перейдений етап усіх романтичних, національних і соціяльних сподівань. Це вже доба зловісних експериментів, безоглядної диктатури, суворої реґламентації життя суспільного і особистого. Це ґрандіозна панорама людського існування в Україні та в цілому Совєтському Союзі трагічних тридцятих років. Перед читачами проходять кадр за кадром макабричні картини й характери людей села, міста, колективізації, голоду, репресій, тюрем, концентраків, допитів. У цьому ряді люди різних станів і професій: колишні привілейовані верстви (граф Демідов, княгиня В'яземська), видатні вчені, священики, інженери, письменники, лікарі, селяни. Окремий світ безпритульних і злочинних елементів; різноманітний партійний і енкаведистський типаж — від засліплених фанатиків, що десь, у чомусь випадково схибили, до найпринциповіших розчарованих, опозиціонерів і лібералів. Це безкрайїй світ, визначаючи терміном Солженіцина, Архіпелаґ ҐУЛаґу.

Рівнобіжно до нього, барвисто зображений і світ нібито вільного радянського суспільства: і селян, і робітників, і інтеліґенції, і науковців, і письменників, і службовців високої ранґи, і партійних, і безпартійних, і міністрів, і навіть членів всемогутнього ЦеКа партії. Знайомлячись ближче з їх життям, діяльністю, з думанням, з офіційним і неофіційним виявом почуття і настроїв (у талановитому зображенні автора, бачимо, як усе духове й особисте життя цих людей, громадян величанського державного скупчення, органічно залежне від ҐУЛАҐу. Панує постійно загальний страх і недовір'я. Ніхто, навіть кожний член ЦеКа, навіть грізний керівник ҐУЛАҐу, не певний за своє завтра. Інформаторами, донощиками пошито не тільки всі установи, суспільні й культурні орґанізації, але й кожну окрему родину.

Такий ідейно і духово, національно і соціяльно багатоликий і багатохарактерний типаж, у найскладніших і найдраматичніших ситуаціях, часто на межі життя і смерти, виповнює основний сюжет роману. Автор, а з ним і його читач, заглядає в усі найпотаємніші закутки життя того східньоевропейського простору, на якому розкинулась і українська земля, та на якому живуть і українські люди. І заглядає він туди як об'єктивний, допитливий дослідник і психолог, що хоче збагнути й розповісти світові, чому саме так, а не інакше сталося? Чому мільйони людей різних національностей потрапили в таке трагічне безвихіддя? Хто, яка диявольська чи людська сила завинила в цьому? І де, на яких шляхах: духових, суспільних, господарських чи моральних можна знайти вихід? Це основне ідейно-мистецьке звучання роману.

Отже, як бачимо, обидва томи трилогії „ОСТ" — і „Морозів хутір" і „Темнота" — це твори широкомаштабні, це твори глибокого мистецького та ідейно-філософського дихання. Це складна, сказати б, багатопл я н ов а психологічна і соціяльна студія в художніх образах, яка безумовно заслуговує на окреме компетентне дослідження. І вона безсумніву такого дослідження дочекається.

**

Улас Олексійович тепер інтенсивно опрацьовує третій том трилогії „ОСТ". А тим часом, в інтервалі між другим і третім томами, він написав і опублікував два романи: „Чого не гоїть огонь" і „На твердій землі" та три книжки прецінних спогадів: „П'ять по дванадцятій", „На білому коні" та „На коні вороному" (друкується).

„Чого не гоїть огонь", — роман про розп'яття України між двома хижаками, про трагедію людей (українців, жидів) під залізною п'ятою завойовників, про стихійний зріст українського руху спротиву проти всіх окупантів землі української (УПА). Автор ще раз доказав себе майстром гостросюжетового твору, повного динаміки, різноманітного й багатоликого типажу, надзвичайних пригод, критичних життєвих ситуацій, добрих батальних сцен, оригінальних думок, цікавих діялогів і чарівних пейзажів української землі.

Як не дивно, але про український багатокорінний рух опору під час Другої світової війни, що популярно відомий як акція Української Повстанчої Армії, в нашій мистецькій літературі, до появи роману „Чого не гоїть огонь", не було майже нічого. Роман Уласа Самчука зрушив цю тему з мертвої точки. І в цьому його велике значення в нашій літературі взагалі. Ми вище вже вказували, що сюжет роману гостро-динамічний і розгортається в романтичному героїчно-пригодницькому пляні. Здається, хтось із критиків писав свого часу, що для української дидактично-патріотичної лектури це не пасує.

(Продовження буде)

„ЖИДІВ, УКРАЇНЦІВ І ЧАСТКОВО — ПОЛЯКІВ"...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

хом культурно - мовного геноциду України. Заселювання української території росіянами та людьми інших націй і народів, російщення українських дітей, починаючи від дитячих садочків; дедалі, то частіші прояви переходу на російську мову в Україні в кіно, у театрах, радіо й телевізійних передачах, величезні наклади книжок та ін. видань російською мовою і постійне зменшення кількости видань українською мовою в УССР — все це діється задля винищення українського народу, не фізичного, як плянував Гімлер, але духового. Замість примусової ґерманізації окремо відібраних, відбувається в СССР ґеноцидний процес плянованої русифікації не-російських народів. Москва реалізує на ділі фашистівсько - німецький плян „чистої крови", переключивши ту жахливу ідею на свій бік, на вирощування під ярличком „совєтського народу" росіян, у розумінні москалів.

Українська політика у Західньому світі має велику карту: проведення паралелі між гітлерівським Берліном і комуністично - імперською Москвою, яка поступає супроти не-російських націй і народів так само, як плянував поступати Гітлер.

Плянована Берліном спільна смертна доля для українців і жидів та сучасні переслідування обох народів на території СССР повинні б стати вихідною точкою для тіснішої співпраці між вільними представниками і речниками цих народів поза межами новочасної Російської гітлерівсько-брежнєвської імперії.

Семінарія св. Василія у Стемфорді відзначила „Український День"

Стемфорд, Коннектикат. — У неділю, 2-го березня ц. р., студенти найвищої кляси Малої Семінарії св. Василія в Стемфорді відзначили свій щорічний „Український День", присвячений нашим матерям: матері - Україні, матерям і матері - Україні, усіх — Пречистій Діві Марії.

„Український День" розпочався Службою Божою, яку відправив Владика Йосиф Шмондюк. Опісля, в авдиторії Малої Семінарії відбувся полуденок, приготований матерями ґрадуаційної кляси.

Отець ректор Лев Моско офіційно відкрив формальну частину програми і представив проф. Романа Романишина, який підготовлював семінаристів до їхніх виступів. Професор Романишин пояснив тему, на яку виготовили свої промови семінаристи, а саме слово — мама, найбільш милозвучне слово в кожній мові. Він подякував усім, які причинилися до переведення цього „Українського Дня".

Проф. Романишин тоді представив приявним 7-ох семінаристів - промовців. Кожний з них перед своїм виступом вручив своїй матері корсаж або китицю квітів. Семінарист Михайло Лостин, який є сиротою, вручив корсаж п-і Лесі Романишин.

Жюрі, яке мало нагородити 3-ох найкращих промовців, складалося із отця протоігумена Патрикія Пащака, ЧСВВ, інж. Аполінарія Осадци та д-ра Івана О. Флиса.

Із промовами в українській мові на тему „Мати" виступили семінаристи Михайло Лостин, Василь Ложницький, Михайло Рій, Давид Ковальський, Михайло Михайлов, Стефан Крітяк і Юрій Ленцик.

Коли жюрі вийшло із залі, щоб вирішити кому надати три перші нагороди, Владика Йосиф Шмондюк подякував приявним за участь в цьому „Українському Дні", а особливо семінаристам, які кожного року приготовляють такий День.

Отець протоігумен Пащак, промовляючи в імени жюрі, підкреслив конечність збереження української мови, нашої культури й нашої релігії, зазначуючи, що якщо ми любимо наших матерей, то послухаємо їхніх закликів любити все українське, особливо тепер, коли на Рідних Землях совєтська влада старається викоренити любов до матерної мови, матері - України й Матері Божої. Опісля о. протоігумен Пащак проголосив прізвища семінаристів, які здобули перші три місця:

Першу нагороду здобув Юрій Ленцик, промова якого мала заголовок: „Наша мама, українська мова".

Другу нагороду здобув Василь Ложницький, який промовляв на тему „Наша мама, Україна".

Третю нагороду здобув Михайло Михайлов за: „Люби нашу матір, Україну".

Три переможці одержали спеціяльні плякети, а також одержали плякети всі інші учасники конкурсу. Плякети були різблені і виконані проф. Романишином.

Отець протоігумен Пащак поґратулював усім семінаристам за їхню участь в програмі та заохочував продовжувати вивчати українську мову та любити й шанувати все, що українське.

Відбувається XIV з'їзд компартії Італії

Рим. — У вівторок 18 березня, тут почався XIV з'їзд Італійської компартії, найбільшої поза французькою компартією — комуністичної партії у західньому світі. Центральною точкою з'їзду була звітна доповідь генерального секретаря компартії Італії Енріка Берлінґуера, який в першій мірі підкреслив зріст питомої ваги партії у політичному житті Італії, докладніше з'ясовуючи ролю і завдання італійських комуністів в час поглиблювання економічної і політичної кризи в Італії.

На з'їзді є 1,124 делеґатів, які репрезентують 1,600 тисяч членів компартії. Тільки за перші місяці цього року Італійська компартія збільшилася, як інформують, на 115 тисяч нових членів. У зв'язку із XIV з'їздом, в країні відбулося біля 11 тисяч зборів, 115 партійних конференцій, у яких могли прийняти участь також і не-комуністи. Пишучи про цей з'їзд, „Правда" з 19 березня відмічує, що „Італійська комуністична партія — це найбільша партія робітничої кляси, найбільш активна частина масового демократичного народного руху, могутня політична сила країни. Показником її сили можуть послужити трибуни з гістьми на з'їзді, заповнені представниками різних італійських політичних партій, багаточисленних суспільних організацій. До голосу комуністів нині в Італії прислухаються всі — і друзі і противники. Щораз то ширші кола італійського суспільства розуміють, що не можна довше управляти країною без комуністів, а тим більше проти них, на базі вичерпаних вже антикомуністичних пересудів". З'їзд триватиме до 23-го березня.

У Фініксі відбулася Академія для вшанування героїв Крут

Фінікс, Арізона. — Українська громада Фініксу гідно відзначила в цьому році Героїв Крут, влаштовуючи для тієї цілі Святочну Академію яка відбулася 1-го лютого ц. р. о год. 4-й по полудні в Українському Домі. Академію відкрила виховниця місцевого Осередку СУМА Аня Дидик, яка є не тільки виховницею, режисеркою драматичного гуртка, декляматоркою, але також „душею" Осередку від часу її приїзду до Арізони. Під її керівництвом драматичний гурток поставив п'єсу „Бій з большевиками" в якій А. Дидик грала ролю опечаленої української мами. А. Чопко гарно продеклямувала вірш „І де нас не було". Доповідь про бій під Крутами виголосив проф. Осип Танасевич, відомий в Арізоні суспільно-громадський діяч, який переповівши коротко історію бою в якому полягли смертю Героїв 300 молодих студентів, відмітив, що на прикладі Крутянців виховувалися і виховуються цілі покоління української молоді, яка чинно бореться за здійснення державницьких ідеалів нації. Дуже потішив присутніх на Академії 7-річний учень Михась Шміґельський, який виступивши у розкішних шараварах і вишитій сорочечці, вміло виголосив вірш М. Пронченка „Я пів землі пройшов від Заходу до Сходу". Об'єднаний хор СУМА і православної церкви, під диригентурою пароха цієї церкви о. Андрія Ілинського відспівав три пісні. Солістом в хорі виступив Юрко Ілинський. Академію закінчено співом українського гимну.

Вкінці голова Осередку СУМА Ярослав Росола, щиро подякував усім, зокрема виконавцям програми і отцеві Ілинському за труд і диригентську працю і численні проби з об'єднаними хорами.

Тепер українці Фініксу інтенсивно готуються до вшанування 25-річниці з дня геройської смерти Головного Командира ген. хор. Тараса Чупринки — Романа Шухевича.

Яр.

Поклади нафти на дні моря є власністю федерального уряду

Вашингтон. — У понеділок, 17 березня, Найвищий Суд ЗСА одноголосно рішив, що поклади нафти і природного газу на дані моря поза 3-милевою зоною є власністю федерального уряду, а не поодиноких стейтів. Таким чином Найвищий Суд відкинув клопотання 13-ох стейтів атлантійського побережжя, які твердили, що згідно з наданимі їм ще британською короною чартерами, вони мають право до всіх природних багатств, які находяться на дні моря аж до 100 миль від їхніх берегів, та що коли вони створювали ЗСА, то не відреклися цих прав на користь федерального уряду. Рішення Найвищого Суду тепер відкрило шлях для Департаменту внутрішніх справ розпочати заходи щодо добування нафти і природного газу із дна Атлантійського океану, та коло Аляски і південної Каліфорнії.

42 Відділ УНС в Пассейку святкуватиме 60-річчя

В неділю, 16-го березня на місячних зборах 42-го Відділу УНСоюзу ім. Т. Шевченка в Пассейку, доповнено Комітет, який займеться підготовкою відзначення 60-ліття існування Відділу.

42-ий Відділ святкує свої ювілеї, що десять років і то вже є в його традиції. Коли члени на річних зборах рішили відсвяткувати наше 60-річчя, то робили це з метою, щоб дати нагоду всім разом зустрінутися, а також вшанувати тих, що були організаторами УНСоюзу, який виріс в найбільшу українську організацію у світі. Ювілей заплановано відбути в неділю, 7-го грудня 1975 року. Нас є дуже багато, але ми себе не знаємо, а при таких святкуваннях є найкраща нагода ближче себе пізнати. Ювілей плянуємо відзначити бенкетом з відповідною мистецькою програмою, тому просимо усіх членів вже тепер готуватися до участи у цьому великому святі.

На наш ювілей запрошуємо також усіх членів Головного Уряду Українського Народного Союзу.

Василь Марущак

Комуністи в Португалії приготовляються до захоплення влади

Лісбона. — У своїх заходах максимально використати невдалу спробу перевороту в Португалії, зорганізованого правими військовими колами, Португальська комуністична партія вже цілком відверто намагається відсунути від будь - якого впливу на уряд праві політичні кола, одночасно співробітничаючи із соціялістами. Головний удар комуністів спрямований проти Народної демократичної партії, центрово - лівої групи, яка разом з комуністами і соціялістами творила досі коаліційний португальський уряд. Народні демократи не скривають свого недовір'я до плянів комуністів і це викликає вороже до них наставлення португальської компартії, яка хоче перебрати повну контролю уряду. Вислів цьому дає комуністичний орган „Аванте", що тепер почав появлятися щоденно. Ця газета видвигнула навіть обвинувачення проти народних демократів, мовляв, вони брали участь у змові, проти уряду, щоб їх в цей спосіб скомпромітувати в очах народних мас.

Конфлікт комуністів з народними демократами посилився після того, як стало ясним, що народні демократи мають всі вигляди здобути у виборах до парляменту перемогу і тому під комуністичним тиском Висока Рада Революції, де комуністи мають сильні впливи, змінила реченець виборів з 12 на 25 квітня, мотивуючи це „технічними причинами", а насправді тому, щоб дати комуністам більше часу на підготовчу роботу. Засадничо, комуністи були б за тим, щоб ще тепер не влаштовувати в країні виборів, з якими в'яжуть всі надії демократичні сили Португалії.

Появилося чергове англомовне видання самвидавних матеріялів

Ню Йорк. — Заходами Крайової управи ТУСМ тут опубліковано 78-сторінковий памфлет п. н. „Відлига-міт чи дійсність", в якому зібрано вибірки з писань самвидавних авторів в Україні в перекладі на англійську мову. Завданням памфлету є, як інформує редакція, „дати образ сучасної ситуації в Україні" в надії, що поданий матеріял служитиме, як „джерело освідомлення і збудження в нас інтересу до сучасної ситуації в Українській ССР". Редакція включила до збірки винятки з писань В. Чорновола, І. Дзюби, С. Караванського, В. Мороза, М. Осадчого, Ю. Шухевича, Ніни Строкатої, Є. Сверстюка. При кожному авторові є подані його біографічні дані. Ціна памфлета 1.50 дол.

В ПЕРШІ РОКОВИНИ СМЕРТИ

бл. п. д-ра

БОГДАНА ОЛЕСНИЦЬКОГО

відправиться

в середу, 26 березня 1975 року

о год. 7:30 ранку

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА

в Церкві СВ. ІВАНА ХРИСТИТЕЛЯ в НЮАРКУ, Н. Дж., та

в Церкві СВ. МИКОЛАЯ в ТОРОНТІ (Канада)

РОДИНА

В ДВАДЦЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

нашого Найдорожчого ЧОЛОВІКА і ТАТА

бл. п.

МИКОЛИ ЗАХАРКОВА

який упокоївся в Бозі 1-го квітня 1955 р.

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА

буде відправлена

в суботу, 29 березня 1975 р.

о год. 9-ій ранку у Православній Церкві ПРЕСВЯТОЇ ТРОЙЦІ в RANDOLPH, N.J.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Дружина — МАРІЯ
Діти — ОЛЬГА і СТЕФАН

ПОДЯКА

Ділимося сумною вісткою, що в четвер, 6 березня 1975 р. з Волі Всевишнього Творця, ненадійно, відійшов у вічність на 82 році життя довголітній секретар 8-го Відділу УНС

бл. п.

ВАСИЛЬ МАНДЗІЙ

Цією дорогою, хочу зложити найсердечнішу подяку всім тим, що своєю участю в похоронних відправах віддали останню пошану Покійному і відпровадили Його на вічний відпочинок.

Щиро дякую д-рові Василеві Кіналеві за зворушливі слова прощання, у похоронному заведенні, а також, Миколі Сидорові, який прощав покійного Василя від ООЧСУ.

Моя щира подяка отцю шамбелянові Василеві Федашеві, пароховi церкви св. Архистратига Михаїла в Йонкерсі, Н. Й. за переведення похоронних обрядів і відправлення Парастасів і Панахид, а місцевому хорові під диригентурою д-ра Олега Сохана моє стократне спасибіг за чудовий спів в похоронному заведенні власниці Анни Дучинської-Черко і Син.

Я безмежно вдячна всім членам моєї Родини за поміч і слова поради, та участь у похоронах і у Поминальних Службах Божих за душу Покійника. Дякую Рідним Сестрам і їх Чоловікам та їх Дітям за прихильну родинну опіку для мене.

Рівночасно, складаю сердечну подяку за теплі та зворушливі слова прощання для покійного Василя на тризні, які виголосив секретар 6 Відділу УНСоюзу Андрей Вовк і член Теодор Мигаляк, за прощання від Братства св. Михаїла в Йонкерсі, Н. Й..

Щера моя подяка членам Головної Управи УНСоюзу головному секретареві Володимирові Соханові та організаторові Василеві Оріховському за участь в похороні, та виявлення глибоко співчуття в мойому смутку на прийняттітризні.

Дякую всім, що жертвували на Служби Божі за упокій душу Покійного Василя, та всім тим, що склали свої пожертви на фонд будови нової церкви св. Арх. Михаїла в Йонкерсі, Н. Й.

Моя сердечна подяка власниці похоронного заведення Анні Дучинській-Черко та її синові Василеві Черко, в Йонкерсі, Н. Й. за совісно виконані обов'язки та за поміч на принятті-тризні.

Щиро дякую всім за пам'ять про Покійного Василя, — за вислови співчуття для мене, за пожертви та квіти — хай Всевишній Господь винагородить всіх обильними ласками.

Горем прибита Дружина
Анастазія Мандзій
Йонкерс, Н. Й.

Найвищий Суд проголосив рівноправність для вдівців

Вашингтон. — У середу, 19 березня, Найвищий Суд ЗСА одноголосно схвалив, що постанова закону Соціяльного Забезпечення, яка уповноважувала допомогу для вдів робітників і їхніх дітей, але не для вдівців, є неконституційна. Суд заявив, що Конституція забороняє дискримінацію на підставі статі. Таким чином рішення Найвищого Суду в цій справі буде корисним не тільки для чоловіків, а також для жінок, бо це рішення є найсильнішим досі щодо рівноправности перед законом жінок і чоловіків. Специфічно Суд рішив, що вдівець Стівен Візентал із Ню Джерзі має право одержувати допомогу Соціяльного Забезпечення так само як кожна вдова. Коли дружина Візентала померла і він залишився із маленьким сином, то подався на допомогу Соціяльного Забезпечення для свого сина і для себе, але одержав тільки фінансову допомогу для сина Джейсона, але не для себе, бо управління Соціяльного Забезпечення заявило, що таку допомогу можуть одержувати тільки вдови, а не вдівці. Рішення Найвищого Суду уневажнило цю постанову закону Соціяльного Забезпечення.

Св. п. Василь Пулк

Українська громада в Акрон, Огайо, попрощала на віки 28-го січня 1975 року одного з працьовитих своїх членів, що з дуже великою посвятою часу і труду ревно працював довгі роки не тільки в проводі 295 Відділу УНС — Т-ва Сош. Св. Духа, але також все брав найактивнішу участь при розбудові церковного і суспільно-громадського життя.

Бл. п. Василь Пільгуй, нар. 26 лютого 1893 в містечку Угнів, повіт Рава Руська. Від дитинства любив освіту, хоч через обставини не мав змоги вчитися. В 1913 році рішився на далеку подорож за океан, до Америки. З пристані Бремен В. Пільгуй приїхав 21-го травня 1913 р. до Port Jervis в стейті Ню Йорку. Потім переїхав до Клівленду і в цьому місті та околиці працював аж до переходу на пенсію.

Св. п. Василь Пулк

В дні 29 січня 1916 р. одружився з Марією Медвідь, родом також з Угнева в церкві св. Петра і Павла в Клівленді. Від цього дня вони спільно працювали на суспільно-громадській праці серед української громади і в парохії в містечку Акрон, Огайо.

В січні 1915 року Василь Півгує став членом УНС в Т-ві „Сокіл", відділ ч. 336 в Клівленді, а потім перейшов до Б-ва Сош, Св. Духа Відділ УНС 295 в Акроні. В 1918-19 рр. вибрано його заст. секретаря і до 1968 р. сповняв ревно і совісно різні функції в уряді місцевого 295 Відділу УНС. Однак найдовше, бо аж 30 років, був секретарем Від. (1938-68). Був також чотири рази конвенційним делегатом УНС.

Принимаючи в 1928 р. американське громадянство змінив своє родове прізвище Пільгуй на Пулк.

В 1945 р. В. Пулк захворів на серце і 1949 р. передчасно перейшов на емеритуру. В усіх парохіяльних чи суспільно-громадських акціях в Акроні він все брав якнайактивнішу участь. Крім своєї ревної праці в УНСоюзі, був секретарем Комітету школи українських танків, касиром Буд. Комітету при УКЦеркві в 1945 р. в управі Відділу ЗУАДК-у, членом Комітету видання Книги про Угнів і т. д.

В дні 29 січня 1966 р. ідейне подружжя Пулків святкувало свій золотий ювілей.

В дні 11-го січня 1975 р. бл. п. Василь Пулк тяжко захворів, а перевезений до шпиталю помер там 22 січня 1975, залишаючи в жалобі дружину Марію, синів Івана, Віктора, доньку Евгенію, 10 внуків, одного правнука, свою улюблену парохію і засмучену громаду. Великий похорон Покійного відбувся дня 28 січня 1975 року.

Н. Н.

Перевибір управи оселі ОДУМ-у „Київ"

Кожні два роки фундатори одумівської оселі „Київ", що розтошована в містечку Акорд, в сейті Ню Йорк недалеко від „Союзівки", збираються на перевибори управи оселі. Цьогорічні збори відбулися у неділю, 2-го березня у місті Трентоні, в приміщенні Українсько-Американського Демократичного клюбу. Голова оселі Василь Дорошенко відкрив збори. Вибрано президію зборів, — головою інженера Петра Гурського, заступником Віктора Кирейка, рекордовим секретарем — інж. Сергія Євсевського.

Після прочитання молитви розпочато збори. Зачитано протокол попереднього засідання, далі слідували звіти голови оселі, Василя Дорошенка, двох заступників голови: Миколи Граура й Івана Самчука, фінансового секретаря Сергія Євсевського, скарбника Федора Корсуна, секретаря Василя Григоренка, господарського референта Павла Левченка й референта преси й інформації Євгна Кальмана.

Прочитано звіт контрольної комісії. Після звітів відбулася жвава дискусія. Найбільше часу під час дискусії призначено майбутньому оселі — направі помешкань як в оселі, так і в літнім таборі: присвячено більше уваги культ-освітній ділянці підчас літніх таборів; розбудові спортових майданів у таборі, збільшенню числа мистецьких імпрез під час літнього сезону.

Контрольна комісія, базуючись на пророблений праці, уділила уступаючій управі абсолюторію, що присутні схвалили оплесками.

Голова номінаційної комісії, проф. Василь Григоренко, зачитав листу запропонованих членів управа оселі на роки 1975-76. Загальним голосуванням вибрано нову управу у слідуючім складі: голова — Микола Граур, члени — В. Григоренко, С. Євсевський, Ф. Корсун, П. Левченко, Є. Кальман, В. Киренко, І. Гладун, Г. Омельченко, П. Синько, В. Кревсун; контрольна комісія: В. Дорошенко — голова, Ф. Халецький, П. Стокальський, Ю. Криволап — члени.

Під час першого засідання управи буде розподілено функції членів управи за рефернтурами. Новообраний голова оселі Микола Граур подякував присутнім за довір'я й пообіцяв від себе і від новообраної управи прикласти всі сили для розбудови одумівської оселі.

Закінчено Засідання молитвою.

Є. К.

Відбулися лещетарські першенства УСЦАК 1975, КЛК Ню Йорк здобув першенство

Вест Маунтин, Гленс Фоллс, Н. Й. — 1 - 2 березня 1975 р.

Тут, після 2-річної перерви відбулися лещатарські першенства УСЦАК, що їх господарем був КЛК, який імпрезою закінчив святкування свого 50-річчя. Цьогорічні змагання були теж присвячені 20-річчю перших лещетарських змагань, що їх вперше в ЗСА влаштував курінь пластунів - сеньйорів „Бурлаки" на лещетарській трасі Вест Маутин Скі Ерія, Ню Йорк.

Цікаво згадати, що напередодні першенств УСЦАК — в Західній Україні на лещетарських трасах: Ворохти, Яремча, Славська і ін., там де тому 50-ть років почав свою активність КЛК, саме відбулися лещетарські першенства поневоленої України в яких відзначилося ряд молодих українських лещетарів з міст: Львова, Тернополя, Ворохти, Івано-Франківська (В. Дубровинський, М. Косович, С. Ключ, В. Ливар, В. Гуцуляк, З. Ткач, М. Мартисюк та ряд інших).

Повертаючи до цьогорічних першенств УСЦАК, згідно із звітами учасників, вони пройшли досить успішно. Чудова погода та задовільні траси, у великій мірі спричинилися до успішного переведення змагань, які пройшли в 3-ох конкуренціях: крутобіг, великий крутобіг та плоский біг. Замість великого крутобігу запляновaний був, з'їздовий біг, якого одначе не вдалося перепровадити з огляду на поганий та небезпечний стан з'їздової траси. Переведено, плоский біг, що його включено до програми змагань, в ЗСА перший раз. Слід відмітити, що ця ділянка лещетарства була дуже популярна в Україні ще перед Другою світовою війною і такою залишилася до тепер.

Першенствами проводила комісія в складі:

Роман Гавриляк - провідник змагань, Зенон Маркевич - головний суддя, Володимир Гнатківський — (голова КЛК) господар змагань, Роман Куціль — голова УСЦАК.

До цьогорічних першенств було зголошених 85 лещетарів (ок), що репрезентували на жаль тільки 7 Спортових осередків. Змагання закінчено 74 змагуни (ки).

В суботу вечором в місцевому люксусовому готелі в Гленнс Фоллс відбувся бенкет, в часі якого, між іншими, було вручено нагороди - медалі учасникам, що зайняли в змаганнях 3-ри перші місця, в англійській комбінації. Мандрівну Чашу УРСоюзу вручено для першого першенств 1975, яким, як уже згадано вийшов КЛК Ню Йорк.

ВИСЛІДИ ПЕРЕМОЖЦІВ

Крутобіг — *час*

Чоловіки: Андрій Стець КЛК Н. Й.	48.8
Жінки: Іня Боровець КЛК Торонто	66.0
Сеньйори: Мирослав Орловський КЛК Клів.	62.4
Юнаки: Лев Марущук КЛК Торонто	51.6
Юначки: Богданна Білинська Леви Чик.	63.4

В крутобігу було багато дискваліфікацій через пропущення воріт.

ВЕЛИКИЙ КРУТОБІГ

Чоловіки: Юрій Кобзяр Ч. Січ	26.2
Жінки: Іня Боровець КЛК Торонто	33.7
Сеньйори: Ярослав Ткач Ч. Січ	32.6
Юнаки: Петро Кобзяр Ч. Січ	25.8
Юначки: Уляна Білинська Леви	34.3
Хлопці: Марко Гудзяк Сокіл	32.5
Дівчата: Уляна Жаровська КЛК Торонто	39.3

АЛЬПІЙСЬКА КОМБІНАЦІЯ

Чоловіки: Андрій Стець КЛК Н. Й.	42.16
Жінки: Іня Боровець КЛК Торонто	0.00
Сеньйори: Мир. Орловський КЛК Клівленд	15.55
Юнаки: А. Козак КЛК Н. Й.	57.96
Юначки: Б. Білинська Леви	56.88

ПЛОСКИЙ БІГ 5 МИЛЬ

Чоловіки: Л. Марущак КЛК Торонто	30.4
Жінки: Таїса Галібей Сокіл	21.36.4

КЛЮБОВЕ ТОЧКУВАННЯ

КЛК Ню Йорк	79 т.
Чорноморська Січ	71 т.
КЛК Торонто	67 т.
Сокіл Сиракюзи	50 т.
УЛК Філядельфія	40 т.
Леви Чикаго	32 т.
КЛК Клівленд	17 т.

Пласт і СУМА взяли активну участь у відзначуванні річниці смерти ген. Р. Шухевича в Нюарку

Нюарк. — У відзначуванні 25-ої річниці з дня геройської смерти Головного командира УПА ген. Романа Шухевича-Чупринки у Нюарку та околиці прийняли активну участь місцеві молодечі організації СУМА та Пласту. Обидві організації взяли організовану участь у Богослуженні та панахиді за спокій душі Головного командира УПА, а у святковій академії виступала з'єднана мистецька група Пласту і СУМА із збірною рецитацією під керівництвом Іванни Кононів, чим значно причинилася до високого мистецького рівня імпрези, про яку була ширша інформація в одному з попередніх чисел „Свободи". Місцева група Пласту і СУМА, яка рецитувала „Ти вічний є серед живих", складалася з вісім пластунок (Н. Басняк, Л. Бойко, М. Ільницька, Л. Мостова, М. Федешипин, Д. Твардовська, М. Турянська) і вісім сумівок: (М. Басняк, Д. Васьків, Л. Ґенсьор, О. Ґенсьор, О. Кормило, О. Кучерева, Ю. Кучерева, М. Шаркевич).